

Že skoraj petnajst let se stara Berta vsak dan usede pred vrata hiše. Prebivalci Viscosa vedo, da se stari ljudje radi tako obnašajo: sanjajo o preteklosti in svoji mladosti, opazujejo svet, ki mu ne pripadajo več, iščejo kaj, o čemer bi se pogovarjali s sosedi ...

Toda Berta je imela razlog, da je sedela tam. In njeno čakanje se je končalo tistega jutra, ko je opazila tujca, kako se vzpenja po strmem obronku in se počasi obrača proti edinemu hotelu v tem kraju. Sicer ni bil takšen, kakršnega si je mnogokrat predstavljala; njegova obleka je kazala znake ponošenosti, lase je imel daljše, kot je bilo v navadi, in bil je neobrit.

Toda prišel je s spremljevalcem: z demonom.

Moj mož ima prav, si je dejala. Če me ne bi bilo tu, ne bi tega nihče opazil.

Ni bila prav večča v ocenjevanju starosti, zato mu je prisodila kakih štirideset, petdeset let. *Mladenič*, si je mislila s tistim občutkom za mero, ki je značilen samo za starce. Spraševala se je, koliko časa namerava ostati, vendar ni prišla do nikakršnega sklepa.

Morda pa le kratek čas, kajti s seboj je prinesel majhen nahrbtnik. Najverjetneje je sicer bilo, da ostane samo čez noč in drugi dan nadaljuje pot proti usodi, ki je ona ni poznala in je niti ni zanimala.

A navkljub temu so bila poplačana vsa ta leta, ko je posedala pred vrati hiše in čakala na njegov prihod, kajti čas jo je naučil opazovati lepoto gora (nikoli prej jih ni niti opazila, preprosto zato, ker se je tam rodila in bila navajena na podobo pokrajine).

Moški je vstopil v hotel, kot je bilo pričakovati. Berta je razmišljala, da bi se o nezaželenem prišleku pogovorila

z župnikom, toda gotovo je ne bi poslušal, misleč, da so to pač starčevske muhe.

Prav, zdaj je bilo treba počakati le še na dogodke. Demon seveda ne potrebuje časa, da povzroči opustošenje, tako kot viharji, hurikani in plazovi, ki v nekaj urah porušijo dvesto let stara drevesa. Nenadoma pa ji je bilo jasno, da se s prihodom Zla v Viscos pravzaprav ni nič spremenilo; demoni vselej pridejo in grejo, ne da bi se kjer koli opazila njihova navzočnost. Nenehno hodijo po svetu, enkrat samo zato, da zvejo, kaj se dogaja, drugič spet zato, da preizkusijo kakšno ubogo dušico, vendar so precej nestanovitni in spremenijo cilj brez vsakršne logike; vodi jih izključno užitek, izbojevati si dostojno zmago. Berta je bila prepričana, da ni v Viscosu nič tako zanimivega ali posebnega, kar bi lahko vzbudilo pozornost za več kot en dan, še manj pa zanimanje tako pomembne in zaposlene osebnosti, kot je glasnik meglic.

Želela je razmišljati o drugih stvareh, a se ni mogla otrestiti misli na tujca. Prej sočno nebo so začeli prekrivati oblaki.

To je normalno v tem letnem času, si je mislila, in nima nikakršne zveze s prihodom tujca, marveč je čisto naključje.

Tedaj je zaslišala oddaljeno grmenje, nato še trikrat. To je po eni strani pomenilo, da bo kmalu deževalo; po drugi strani pa so ob takih priložnostih stari govorili, da se Bog huduje, ker so se ljudje obrnili stran od njega.

Morda bi vseeno morala kaj storiti. Konec koncev je prišel tisti, ki sem ga pričakovala.

Nekaj minut se je posvetila samo temu, kar se je dogajalo okrog nje; oblaki so se še naprej spuščali nad mesto, nič drugega ni slišala. Kot nekdanja dobra katoličanka ni verjela niti v tradicijo niti v vraže, še posebej ne v tiste iz Viscosa, ki so izvirale iz stare keltske civilizacije še od takrat, ko je ta vladala v teh krajih.

Grom je naravni pojav. Če bi se Bog želel pogovarjati z ljudmi, ne bi uporabljal tako posrednih načinov.

Ko jo je prešinila ta misel, je vnovič zaslišala grmenje, tokrat zelo blizu. Berta je vstala, pograbila svoj stolček in vstopila v hišo, še preden je začelo deževati; srce pa ji je nenavadno trepetalo, kakor da bi jo bilo strah nečesa, česar ni mogla določiti.

Kaj naj storim?

Znova si je zaželela, da bi tujec takoj odpotoval; bila je že prestara, da bi lahko pomagala sebi ali svoji vasi, še manj pa vseomogočnemu Bogu, ki bi za to nalogo zagotovo izbral kakšno mlajšo osebo. Vse to je presegallo meje njene domišljije; ko ni našel nič boljšega, si je njen mož izmišljal stvari, ki so ji krajšale čas.

Toda ona je videla demona; o tem ni niti najmanj dvomila.

Iz mesa in krvi, preoblečenega v romarja.

Hotel je bil istočasno tudi trgovina z lokalnimi izdelki, gostilna z značilno krajevno hrano in bar, kjer so se zbirali prebivalci Viscosa in razpravljali o skupnih zadevah, kot je vreme ali nezainteresiranost mladine za svoj kraj. »Devet mesecev zime in tri mesece pekla,« so po navadi govorili, ko je beseda nanesla na vse tisto, kar bi morali predvsem na polju postoriti v pičlih devetdesetih dneh: zorati, pognojiti, posejati, počakati, požeti, pospraviti seno, ostriči ovce ...

Vsi, ki so tam živeli, so zelo dobro vedeli, da vztrajajo v svetu, ki je že minil. Toda navkljub temu jim ni bilo lahko sprejeti dejstva, da so zadnja generacija kmetov in pastirjev, ki naseljuje te planine že stoletja. Prej ali slej bodo prišli stroji, živino bodo s posebno krmo redili daleč stran in morda bodo vas prodali kakšnemu velikemu podjetju s sedežem v tujini, ki bo kraj spremenilo v smučarsko središče.

To se je namreč že zgodilo nekaterim vasem v pokrajini, toda Viscos se je temu dolgo upiral, kajti čutil je dolg do preteklosti, do močne tradicije prednikov, ki so te kraje naseljevali v najstarejših časih in ki so jih naučili, da se bojujejo vse do zadnjega diha.

Tujec je pozorno prebiral hotelsko prijavnico in razmišljal, kako jo bo izpolnil. Po naglasu se mu je poznalo, da prihaja od nekod iz Južne Amerike, in odločil se je, da bo to Argentina, kajti občudoval je njeno nogometno moštvo. V prijavnico je moral vpisati tudi naslov, zato je napisal ulico Colombia, kajti dojel je, da si Južnoameričani radi medsebojno laskajo tako, da po sosednjih državah imenujejo pomembne avenije. Kot svoje ime je navedel ime znanega terorista iz prejšnjega

stoletja.

Manj kot v dveh urah je dvesto enainosemdeset prebivalcev Viscosa že vedelo, da je v vas prišel tujec z imenom Carlos, rojen v Argentini, in da živi na lepi avenuiji Colombia v Buenos Airesu. To je prednost majhnih skupnosti: nikakršen napor ni potreben, pa že vsi zvejo vse o tebi in tvojih čudežih.

In prav to je bil namen prišleka.

Odšel je v sobo in izpraznil nahrbtnik: prinesel je nekaj perila, brivski aparat, par čevljev, veliko beležko, v katero si je zapisoval pripombe na kar koli, in enajst zlatih palic; vsaka je tehtala dva kilograma. Utrujen od napetosti, vzpona in teže tovora je skoraj v trenutku zaspal, še prej pa je s stolom zadela vrata, čeprav je bil prepričan, da lahko prebivalcem Viscosa popolnoma zaupa.

Naslednjega dne je pozajtrkoval, pustil umazano perilo na pultu recepcije, da ga operejo, položil zlate palice spet v nahrbtnik in odšel proti goram, ki so se raztezale na vzhodni strani vasi. Na poti je videl samo neko starko, ki je sedela pred vrati hiše in ga z zanimanjem opazovala.

V gozdu je zastal, toliko da so se njegova čutila privadila na brenčanje žuželk, žvrgolenje ptic in na veter, ki je udarjal v brezlistne veje; dobro je vedel, da ga v takšnem gozdu lahko mirno in nemoteno opazujejo, ne da bi jih on videl. Tako je prisluškoval celo uro.

Ko je bil prepričan, da bi se v tem času kateri koli naključni opazovalec že utrudil in odšel, ne da bi kar koli novega zvedel, je blizu skal, ki so tvorile črko Y, začel kopati nekakšno luknjo in vanjo skrnil zlato palico. Še malo se je povzpel po bregu in znova prisluškoval celo uro; medtem ko se je pretvarjal, da opazuje naravo, je odkril drugo skupino skal – tokrat so bile razporejene v obliki orla – in tam izkopal drugo luknjo, kamor je skrnil

preostalih deset zlatih palic.

Prvo človeško bitje, na katerega je naletel ob vrnitvi, je bilo dekle, ki je posedalo na bregu enega izmed mnogih potokov v pokrajini; voda je prihajala iz skupine ledenikov. Oči je dvignila od knjige, zaznala njegovo navzočnost in se spet zatopila v branje. Mama ji je bila namreč zabičala, da ne sme nikoli ogovoriti tujca.

Toda tujci so ob vsakem novem prihodu v mesto imeli pravico, da navežejo prijateljstva z neznanci, in človek se je napotil proti njej.

– Zdravo, ji je dejal. Zelo vroče je za ta letni čas.

Pokimala je z glavo.

Tujec je nadaljeval:

– Rad bi te nekaj naučil.

Zelo olikano je odložila knjigo, mu ponudila roko in se predstavila.

– Ime mi je Chantal, delam v nočni izmeni, v baru hotela, kjer si nastanjen, in včeraj me je presenetilo, da sploh nisi prišel na večerjo; vedi namreč, da hoteli ne služijo samo z oddajanjem sob, ampak tudi s tem, kar gostje pojejo in popijejo. Ime ti je Carlos, si Argentinec in živiš na aveniji Colombia. To vedo že vsi v vasi, kajti vsakdo, ki ne pride sem med lovsko sezono, je predmet vaške radovednosti. Moški, star okrog petdeset let, sivih las, s pogledom izkušenega ... Kar pa se tiče tvojega povabila, da me nekaj naučiš, najlepša hvala, panoramo Viscosa namreč poznam po dolgem in počez. Morda bi bilo bolje, da bi ti jaz pokazala kraje, ki jih nisi še nikoli videl, toda predvidevam, da boš zelo zaposlen.

– Star sem dvainpetdeset let, ne imenujem se Carlos in vsi podatki na prijavnici so lažni.

Chantal ni vedela, kaj bi dejala. Tujec je nadaljeval:

– Nočem ti razkazati Viscosa, marveč nekaj, česar nisi še nikoli videla.

Prebrala je mnogo zgodb o tem, kako so mladenke

sledile neznancu do sredine gozda in potem brez sledu izginile. Za trenutek jo je obšel strah, toda takoj ga je nadomestila radovednost in, konec koncev, ta človek si ji ne bi upal storiti nič žalega, kajti pravkar mu je povedala, da zanj ve vsa vas, da je tu, pa čeprav so vsi vpisani podatki neresnični.

– Kdo si? ga je vprašala. Če je to, kar si mi povedal, res, ali se ne bojiš, da te prijavim policiji zaradi lažnega predstavljanja?

– Obljubim, da bom odgovoril na vsa tvoja vprašanja, toda prej moraš iti z menoj, ker ti želim nekaj pokazati. V petih minutah bova tam.

Chantal je zaprla knjigo, globoko zavzdihnila in v mislih zmolila očenaš, medtem ko se ji je srce napolnilo z mešanico vznemirjenja in strahu. Potem je vstala in pospremila tujca, prepričana, da bo to še en neuspeh v njenem življenju. Vselej se je začelo s kakšnim srečanjem, polnim obljub, in se izteklo v še ene sanje nemogoče ljubezni.

Moški se je približal skali v obliki črke Y, ji pokazal še sveže sledi na zemlji ter jo prosil, da izkoplje, kar je bil malo prej zakopal.

– Roke si bom umazala, je rekla Chantal. In obleko.

Moški je pobral vejo, jo prelomil in ji jo ponudil, da je kopala. Njo je njegovo vedenje presenečalo, toda storila je, kar jo je prosil.

V pičlih petih minutah je imela Chantal pred seboj zlato in od zemlje umazano palico.

– Zdi se, da je zlata, je dejala.

– Res je zlata. In moja. Zakoplji jo spet, prosim.

Ubogala je. Moški jo je odpeljal k drugemu skrivališču. Spet je kopala, tokrat pa je ostala silno presenečena zaradi tolikšne količine zlata.

– Tudi to je zlato. In tudi to je moje, ji je dejal tujec.

Chantal je že hotela spet zakriti zlato, toda moški jo je prosil, naj pusti tako, kot je. Sedel je na neko skalo, prižgal cigareto in začel opazovati obzorje.

– Zakaj si mi to pokazal?

On je molčal.

– Kdo si? Kaj delaš tukaj? Zakaj si mi to pokazal? Saj vendar veš, da lahko vsem v vasi povem, kaj si skrilitu v planinah.

– Preveč vprašanj naenkrat, je odgovoril tujec, s pogledom, strmo uperjenim v gore, kot da se ne meni zanj. Kar pa se tiče tistih v vasi, povej jim, saj natančno to tudi hočem od tebe.

– Obljubil si mi, da mi odgovoriš na vsa moja vprašanja, če te pospremim.

– Prvič, nikoli ne verjemi obljubam. Svet jih je poln: bogastvo, večno odrešenje, neskončna ljubezen. Nekateri so sposobni obljubiti vse, spet drugi sprejmejo vse, kar jim zagotavlja boljše dni, in tak je, mislim, tvoj primer. Tisti, ki kaj obljubijo, pa tega ne izpolnijo, se na koncu počutijo nemočne in frustrirane, tako kot tisti, ki se oklenejo obljub.

Stvari so se zapletale; govoril ji je o svojem življenju, o tisti noči, ki mu je spremenila usodo, o lažeh, v katere je moral verjeti, kajti bilo mu je nemogoče sprejeti resničnost. Moral bi uporabiti isti jezik kot mladenka, besede, ki bi jih ona razumela.

Toda Chantal je razumela skoraj vse. Kot vsak odrasel moški je tudi on mislil samo na seks z mlajšimi osebami. Kot vsako človeško bitje je tudi on verjel, da lahko z denarjem kupiš katero koli stvar. Kot vsak tujec je bil prepričan, da so vaše mladenke dovolj neumne, da lahko sprejmejo vsako ponudbo, stvarno ali izmišljeno, ki bi pomenila neko oddaljeno možnost, da zapustijo svojo vas.

Ni bil ne prvi in – žal – ne zadnji, ki jo je poskušal zvabiti na tako neroden način. Kar jo je resnično begalo, pa je bila količina zlata, ki ji ga je ponujal; nikoli si ni

mislila, da je toliko vredna, in to ji je godilo, hkrati pa ji je vlivalo strah.

– Preveč sem odrasla, da bi verjela v obljube, mu je odgovorila, da bi pridobila čas.

– Toda vedno si jim verjela in še vedno jim verjameš.

– Motiš se; vem, da živim v rajju, brala sem Sveto pismo in ne mislim zagrešiti enake napake kot Eva, ki se ni zadovoljila s tistim, kar je imela.

Seveda to ni bilo res, in mladenko je že skrbelo, da bo tujec izgubil zanimanje zanjo in odšel. V resnici je bila ona tista, ki je spletla mrežo, da sta se srečala v gozdu – ona je izbrala strateško točko in se usedla tja, kajti neizogibno je bilo, da se bo tujec vračal prav tam in da bo tam nekdo, s katerim bo malo poklepetal; morda bo vzniknila kakšna obljuba in v nekaj dneh bi ona že sanjala o novi ljubezni in potovanju brez vrnitve tja v dolino, kjer se je rodila. Njeno srce je bilo že polno ran, preveč priložnosti je že zapravila, misleč, da pravi še ni prišel, zdaj pa je čutila, da čas beži hitreje in bila je pripravljena zapustiti Viscos s prvim moškim, ki bi jo želel odpeljati, pa čeprav ne bi do njega ničesar čutila. Zagotovo bi ga pozneje vzljubila, kajti tudi ljubezen je le vprašanje časa.

– Prav to je tisto, kar skušam ugotoviti: ali živimo v rajju ali peklu.

Moški je prekinil njena razmišljanja.

Padel je v past, ki mu jo je bila nastavila.

– V rajju. Toda tisti, ki dolgo živi v popolnem kraju, ga na koncu zasovraži.

Vrgla mu je prvo vabo. V resnici je zvenelo kot: *Prosta sem in tebi na voljo.*

Njegovo naslednje vprašanje bi se moralo glasiti: *Kot ti?*

– Kot ti? je želel vedeti tujec.

Morala je biti zelo previdna: če bi se vodnjaku približala zelo žejna, bi se moški lahko ustrašil.

– Ne vem. Včasih čutim, da je tako, spet drugič mi-slim, da je moja usoda tu in da ne bi znala živeti daleč od Viscosa.

Naslednji korak: hliniti brezbržnost.

– Prav, glede na to, da mi o tem nočeš ničesar pove-dati, se ti zahvaljujem za sprehod in se vračam k svoji reki in knjigi. Hvala!

– Počakaj!

Moški je zagrizel v vabo.

– Seveda ti hočem povedati, zakaj to zlato, sicer te ne bi bil pripeljal vse do sem.

Seks, denar, oblast, obljube. Toda Chantal je naredi-la vtis, kot da pričakuje presenetljivo odkritje; moškim to povzroči sladko zadovoljstvo, da so večvredni, ne dojamejo pa, da se večinoma obnašajo povsem predvi-dljivo.

– Moraš pa že imeti bogate življenjske izkušnje; prepričana sem, da me lahko marsičesa naučiš.

To. Počasi popustiti vrv, malo polaskati, da se ne prestraši – to je zelo pomembno pravilo.

– Vendar imaš strašno slabo navado: namesto da odgovoriš na preprosto vprašanje, se spuščaš v dolge pridige o obljubah in obnašanju v življenju. Rada bi ostala tu, za vedno, ko mi odgovoriš na vprašanje že z vsega začetka: kdo si? In kaj delaš tu?

Tujec je umaknil pogled s planin in se zagledal v mladenko pred seboj. Že vrsto let je delal z zelo različnimi ljudmi in vedel je – skoraj je bil prepričan – kaj je misli-la. Zagotovo je mislila, da ji je zlato pokazal zato, da nanjo naredi vtis s svojim bogastvom, prav tako, kakor skuša zdaj ona njega prevzeti s svojo mladostjo in brezbržnostjo.

– Kdo sem? No, recimo, da sem nekdo, ki že nekaj časa išče določeno resnico; da bi rad preveril teorijo, ki pa je nikoli ne želim spremeniti v prakso.